

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 25. De aliis impedimntis minoribus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

TERTIVM IMPEDIMENTVM MINVS, est Ecclesie interdictum: cōtra quod potest quis peccare tribus modis. Primus est, quando celebrat matrimonium diebus interdictis ab Ecclesia in cap. Non oportet 1. & 2. in cap. Non licet in cap. Nec uxorem 33. quæst. 4. & in cap. Capellanus De feriis. Illi autem tunc, sunt ab initio Aduentus vsque ad diem Ephanie Domini, & (à feria quarta Cinerum vsque ad octauam Pasche inclusive,) ex Concil. Trident. sess. 24. cap. 10. De reform. matrim. Quod quidem initium Aduentus incipere à media nocte primæ Dominicæ dici potest, cum tunc reuera tempus Aduentus incipiat. De quo Sanchez lib. 7. disput. 7. num. 2. Pari ratione iudica de initio ferriæ 4. Cinerum.

Aduerte autem ex Nauarro alios citante in *Enchir.* cap. 22. num. 71. 71. illud peccatum non esse mortale (immo nec illicitum esse de se, docet Sanchez *ibid.* num. 12. multis citatis) nisi ratione solemnitate matrimonij, quæ sola diebus illis prohibetur tanquam res grauis: adeo ut Concilium Trident. loco cit. talem prohibitionem diligenter seruari præcipiat, per id iudicans, eam esse sub mortali: pro quo in sequenti n. 3. Sanchez plures authores citat. Consistit autem eadem solemnitas in benedictione nuptiarum per Parochum, & solemnitate translatione sponsæ in domum sponsi. Quo nomine solemnitas translationis, vt habet Sanchez nu. 17. intelligitur ea quæ comitata sit conuiuio, & aliis vanæ lætitiæ signis, secum adferentibus nimiam tenentis euagationem, id tēpus dedecentē.

De quorum prohibitione (quæ habetur satis expresse in cap. Nec uxorem 33. quæst. 4.) difficultas est an sit suo mortali: quam idem author tractat nu. 18. Videtur autem pars affirmans tenenda (etsi cum aliqua limitatione) sicut tenet Caietan. in summula verbo Nuptiarum peccata, & cum eo Armilla in verbo Nuptiæ: quia si tali tempore benedictio nuptiarum sit peccatum mortale, iuxta sensum quo consuetudo Ecclesie interpretatur canones initio huius numeri memoratos, tanquam stantentes in re graui: (de quo Sanchez in eadem disputat. numero tertio) erit sane & memorata solemnitas conuiuij & aliorum signorum vanæ lætitiæ: dedecentium in tēpore dicato deuotioni: & præsertim cum benedictio ipsa nuptiarum, de se non sit indecens in illo tempore: quia est quid spirituale, & sanctum. Limitatio vero est, vt si conuiuia illa & lætitiæ signa sint moderata prudentis iudicio, excusatio sit à mortali: quis tunc illorum vsu non detrahetur notabiliter sanctitati temporis, nec aliis datur notabilis occasio offensionis & scandali.

Secundus modus quo peccatur in hac re, est cum quis contrahit matrimonium clandestine, ex cap. Cum inhibito De clandestina despons. Quod matrimonium semper detectata est Ecclesia, vt habet Concil. Trident. sess. 24. cap. primo De reform. matrim. Quod peccatum in præcedenti nu. 175. mortale esse docuimus.

Tertius modus est, cum interuenit prohibitio à Superiore Ecclesiastico facta alicui iusta de causa, ac cum aliqua contrahat. Nam contra eam contractum matrimonium validum quidem est, si nullum aliud ad sit impedimentum ex cap. 2. De matrim. contracto contra interdictum Ecclesie: peccatum est tamen mortale sic contrahere, antequam is qui cōtrahit certo sciat nullum subesse impedimentum. Namque exponit se periculo transgrediendi præceptum Ecclesie in re graui: sique impedimentum sit ex maioribus, periculo contrahendi inualide, ac exigendi vel reddendi fornicarie debitum conjugale. Accedit quod in sic contrahentem excommunicatio possit ferri, ex citato cap. 2. Itemque sint separandi, & sub pœna excommunicationis prohibendi ne cohabitent, quousque cognoscatur legitime, an eorum matrimonium possit & debeat iure stare, ex cap. fin. eod. tit. Denique puniuntur in foro externo pœna arbitraria, ex cap. 1. & 2. eod. tit.

Restat monendum, difficultatem esse, quam tractat Sanchez in eadem disput. 7. à num. 21. An sit illicitum eo tempore cuius ante meminimus cōsummare matrimonium. Tenere autem possumus cum eodem authore, non esse: nisi vestitur alia, quam illius temporis circumstantia, ex qua malitiam contrahat. Nam iura initio numeri 188. memorata, nullam faciunt eius mentionem expressam nec dici potest facere tacitam prohibendo translationem sponsæ fieri eo tempore: quoniam ea prohibitio non est grata vitandi copulam car-

nalem, sed vitandi signa vanæ lætitiæ, illam comitari solita: quæ, vt ante dictum est, eiuſdem temporis solemnitatem dedecent.

CAPVT XXV.

De aliis impedimentis minoribus.

SVMMARIVM.

- 190 De impedimento catechismi, quod sublatum sit per Concilium Trident.
191 Impedimentum septuplicis peccati.
192 Consuetudo obtinuit, vt dispensatio in eo non petatur.

TRIBUS ante traditis impedimentis duo communiter à Summulariis addi solent, Prius est catechismus, seu cognatio quædam spiritalis nata ex catechizatione baptizati: de quo Sanchez *disput.* 10. pluribus: in quibus non immorabimur: quia vt nu. 12. *post alios non paucos quos citat*, idem docet tale impedimentum per Concil. Trident. sess. 24. cap. 2. De reformat. matrim. censetur sublatum. Ratio est, quod intentio Concilij in eo decreto fuerit impedimenta cognationis spiritalis omnino tollere, exceptis iis quæ ibidem commemorat: tum paternitatis inter baptizatum vt baptizantē ac baptizati paternos: tum compaternitatis inter paternos & parentes baptizati. Pro quo facit, quod initio illius capituli aperiat, suæ intentionis esse multitudinem impedimentorum matrimonij restringere, vt incommoda multa vitentur, & à cognationis spiritalis impedimento incipere: de quo postquam declarauit inter paulo ante memoratas personas contrahi in baptismo, itemque pari modo in confirmatione: nempe inter confirmantem & confirmatum illiusque parentes, ac tenentē. Concludit in fine his verbis. Omnibus inter alias personas huius spiritalis cognationis impedimentis, omnino sublati. Quæ verba cum generalia sint cum exceptione tantum personarum quæ cognationem spiritalem contrahunt ex baptismo vel confirmatione. censendum est ablatum impedimentum cognationis spiritalis proueniens ex catechismo: præsertim cum Pius quintus (de quo Sanchez num. 12.) in quodam motu proprio quem edidit anno Domini 1566. quarto Calendas Decembris, declarans memoratum Concilij decretum, dicat non esse recedendum à præcis illius verbis.

POSTERIVS impedimentum est, *crimen*, quod septuplex ponitur prout, declarant hi versus, quos habet glossa finalis ad c. 2. De penit. & remiss.

*Incestus, raptus sponsarum, mors mulieris,
Susceptus propria, obolis, mors Presbyteri, alii
Vel si peniteat solemniter: aut mundanum.*

Accipiat, pr. hibent hæc coniugum sociandum.

Id est adulterium cum ea, quæ sciebatur in gradu prohibito consanguinea esse, & affinis propriæ vxoris, commissum hac adhuc viuente. Nam talis post mortem vxoris non debet ibi aliam ducere. Deinde raptus alienæ sponsæ, 3. Interfectio vxoris propriæ, 4. susceptio proprii filij de sacro fonte, ne alter coniux possit debitum conjugale exigere ab altero, ob cognationem spiritalem inde contractam, 5. Interfectio Presbyteri, 6 peccatum aliquod propter quod penitentia publica & solemniter iniuncta actaque fuit. Postremo matrimonium cum moniali. De quibus à Nauarro in *Enchir.* cap. 22. num. 74. tradita, relinquemus apud ipsum videnda: cum pro iudicio nobis proposito sufficere possit, quod habet Armilla in verbo Matrimonium num. 59. post Caietanum in eodem verbo, versu Et scito: cum istius generis impedimento sine dispensatione contrahere, dum modo contemptus absit, non esse peccatum mortale, vbi consuetudo fuerit illam non petendi: vt esse in plurimis locis fidem facit quod Nauarrus in Gallia Hispania, Lusitania & Italia versatus, iam, octogenarius scribat in sequenti num. 75. sub finem. & in num. 85. se in tanta ætate nunquam vidisse aut audiuisse quemquam petisse dispensationem in tali impedimento, si nullum aliud haberet annexum. Quod si in tali quoque genere impedimenti, seu si post commissum aliquod peccatum ex memoratis, vigeret vsus dispensationem petendi, id

non effert omittitur: vt nec quando incerta effert concludendo, ex Caiet. loco cit.

De impedimento quod censetur apponi matrimonio cum aliquo alicui legatur ea lege, vt vitam ducat cælibem, vel vt cum aliqua tantum certa persona contrahat, relinquemus consulendum Thomam Sanchez lib. 1. De matrim. disput. 33. & 34. præsertim cum spectet maxime ad forum caularum, sicut cætera qua coniunctam habent lucri acquisitionem aut amissionem.

CAPVT XXVI.

De dispensatione in impedimentis matrimonij.

SYMMARIVM.

- 193 In impedimentis matrimonij, quæ sunt iuris natura, Papa dispensare non potest proprie, sicut potest in iis quæ sunt iuris tantum Ecclesiastici.
- 194 Iusta causa requiritur vt valeat postea dispensatio ab inferiore data in lege Superioris: & quæ sit talis causa.
- 195 Non tantum iusta sed etiam sufficiens esse debet: pro quo diiudicando quedam notantur.
- 196 De causis in Romana curia vsu receptis, quæ sunt defectus dotis, extinctio litis, & non habere aliam parem, cum quo contrahatur matrimonium.
- 167 Alie causæ quæ existimantur iuste.
- 198 Subreptio & obreptio reddunt dispensationem inuisidam: & quod ad vitandam subreptionem exprimenda sunt quæ de iure aut styl. curie Romanæ debent exprimi.
- 199 De excusatione in eare.
- 200 Quæ in diuersorum impedimentorum dispensatione obtinenda oporteat exprimere ne sit irreceptiva.

THOMAS Sanchez in tractatione eorum quæ spectant ad dispensationem in impedimentis matrimonij, ponit totum librum 8. triginta sex disputationibus distinctum. Ad vitandam autem prolixitatem, nostro instituto non adeo necessariam, contenti erimus propositione aliquot documentorum in hoc capite, & in duobus sequentibus, explanatione nonnullorum dubiorum de potestate dispensandi apponi dispensationibus quæ in Romana penitentiaria expediuntur.

193. PRIMUM Igitur DOCUMENTUM EST, Neminem, ne quidem Summum Pontificem, posse dispensare in impedimentis matrimonij, quæ sunt iuris nature. Hoc tangitur in cap. Literas §. Sane, in fine, De restitut. spoliatorum. In cuius confirmationem Ciceronis verba in lib. 3. De repub. Couar. in Epit. 4. Decret. par. 2. cap. 6. §. nono nu. 3. adfert, cum commendatione relata à Lactantio in lib. 6. De vero Dei cultu ca. 8. Ratio vero in promptu est, quod nulla causa pati possit, vt homo in iure diuino dispense: sed tantum vt interpretetur illud. De qua re sufficienter ad nostrum institutum: mihi videtur dictum in præced. lib. 13. num. 46. & lib. 16. num. 18. & 19. Plenior autem tractationem de Papali potestate in dispensando qui optauerit, recurrere poterit ad Thomam Sanchez in citato libro 8. disp. 6. & aliquot sequentibus.

SECUNDVM DOCUMENTVM EST, solum Summum Pontificem ordinaria potestate posse dispensare valide in omni maiori impedimento matrimonij, quod fuerit iuris tantum Ecclesiastici. Ratio est: quia Summus Pontifex est supra totum ius Ecclesiasticum, tanquam P. inceptus supra suam legem: neque in hoc Concilio vniuersale potest ei derogare, cum talem potestatem habeat, non ab eodem Concilio: sed à Deo: argumento cap. tertij De constit. prout loco cit. num. 6. notat Couar. Quo fit vt Papa ipse possit valide dispensare in iis, quæ per idem ius constituuntur. Verumtamen si id faciat sine iusta causa: valebit quidem dispensatio (vt sine dubio tenendum habet Sanchez in sequenti disp. 17. num. 24. auctores magno numero citans) tanquam facta in re pendentem ex ipsius

tantum voluntate. Verumtamen tum ipse dando illam, tum alter petendo & accipiendo male concessa, peccabit: ille tamquam agens, & hic tamquam cooperans agenti contra rectam rationem, quandoquidem Princeps obligatur circa subditos equalitatem seruare. Quamquam talis obligatio seculo scandalo, & alterius damno graui, non est sub mortali; vt pote posita in re dependente ex contravenientis voluntate. Ille vero qui sic concessa dispensatione vitur, peccat; quia iuste ratione communem ordinem deserit. Quod peccatum non est mortale censendum, seculo scandalo aut damno graui. Videri potest idem Sanchez in sequenti disput. 18. latius de hoc differens.

194. TERTIVM DOCUMENTVM EST: Dispensationem quamcumque inferiorum in lege Superioris irritam esse, si iusta causa desit. Ratio est, quod præsumi non possit, à Superiore concedi potestatem rationi dissonam, qualis est dispensandi in suis bonis, in sua; voluntate data sine causa: quod esset idem ac inferiorem constituere dominum. suæ voluntatis: vt de ea, perinde ac de propria possit ad libitum disponere. Quod cum absurdum sit, fatendum est dispensationem ab inferiore in lege superioris datam sine causa, esse irritam ex dilectu potestatis, perinde ac irrita est dispensatio ab œconomio facta contra domini voluntatem. Et ita non valet dispensatio in voto: aut in alia re seruata de iure diuino facta à Papa. Nec item valet facta ab Episcopo in ieiunio & aliis quæ sunt de iure communi Ecclesiastico: nec facta ab inferiori cui data est potestas dispensandi in lege superioris, si iusta causa desit. Sanchez. disp. 17. quæst. 1. videri potest.

195. QUARTVM DOCUMENTVM EST: Iusta causam in impedimentis matrimonij dispensandi, cum persona quidem publica, esse commune bonum: vt similitatem pacis, & huiusmodi aliud. Cum persona priuata vero, ex Nauar. in Enchy. cap. 22. num. 87. est primo defectus dotis competentis, seu sufficientis ad nubendum æquali. Secundo, extinctio magnæ litis. Tertio, quod maior pars sibi parium suæ ciuitatis, vel loci insignis, quem inhabitat, sint ei consanguinei vel affines intra quartum gradum: vel si est alius locus minor, ipsa non habeat sufficientem dotem ad nubendum pari extra illum. Quas solas tres causas pro iustis ad dispensandum etiam in quarto gradu, Romanam curiam habere ait ibidem Nauar. eas tractans Sanchez in disput. 19. eis subiicit alias solitas assignari.

196. Notandum est autem primo, causam de qua hic agitur sufficientem esse debere: quia reputabitur aliqui pro non iusta. Quæ vero censenda sit sufficiens, relinquatur prudentis iudicio, ex inspectione circumstantiarum quales, congruenter cap. Requiritis, & aliquot sequentibus l. qu. 7. constituuntur tempus, persona, intuitus pietatis, vtilitas, necessitas, & rei euentus.

197. Notandum est secundo, centeri posse dispensationem validam, cum ea dans existimat bona fide se causam sufficientem habere, etiam si reuera non habeat. Nam rationabiliter præsumitur de Principe, quod velit ratum habere bona fide gestum à suo commissario cum in nullis cedit notabilem iniuriam aut scandalum.

198. Notandum est tertio, quo gradus prior est, eo vrgentior causam exigi ad dispensandum: quia ratio dicit impedimentum esse maius. Item eadem de causa, vrgentior in gradu consanguinitatis, quam affinitatis in eodem gradu. Itemque in recta linea quam in transversa, & demum in impedimento cognationis spiritalis quam carnalis: quoniam illa, sicut à venerabiliore principio oritur, sic est maiore veneratione digna. Ita habet alius citatis Sanchez num. 7.

199. Notandum est quarto, quando causæ aliquæ non sufficiunt singulæ, per multas aggregatas inuicem adiuuari: quia quæ non profunt singula, iuuant collecta. Id quod idem in sequenti num. 34. habet.

200. Notandum est quinto, quidquid sit de foro externo, in foro interno quando non constat vtrum Superior aut commissarius ipsius dispensauerit in matrimonio cum sufficienti causa præsumi posse pro eo, dum defectus ignoratur à subdito: cuius non est discutere facta Superioris sui. Hoc habet Sanchez disput. 17. num. 15. Addens in 17. pari ratione credendum esse dicenti se habere potestatem dispensandi:

REGINA
DE
PRACT
INDR
E.V